

Załącznik do uchwały nr 369 Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój z dnia 23 listopada 2021 roku

L.p.	Roczny Plan Działania na 2021 r.	Było	Jest
1.	Fiszka projektu pozakonkursowego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów zakładającego przeprowadzenie szkoleń dla pracowników administracji publicznej z zakresu analizy danych w ramach oceny skutków regulacji.	Brak	Dodanie fiszki. Fiszka stanowi załącznik 1.1 do niniejszej tabeli.
2.	Fiszka projektu pozakonkursowego Rządowego Centrum Legislacji, w którym zaplanowano: – przeprowadzenie szkoleń oraz opracowanie podręcznika dla legislatorów biorących udział w pracach	Brak	Dodanie fiszki. Fiszka stanowi załącznik 1.2 do niniejszej tabeli.

	<p>dotyczących rządowego procesu legislacyjnego, – przeprowadzenie szkoleń oraz opracowanie podręcznika dobrych praktyk dla przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych aktywnych w procesie stanowienia prawa.</p>		
--	--	--	--

DZIAŁANIE PO WER	2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa
FISZKA PROJEKTU POZAKONKURSOWEGO KONCEPCYJNEGO	
PODSTAWOWE INFORMACJE O PROJEKCIE	
Tytuł lub zakres projektu ¹	Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników administracji publicznej z zakresu analizy danych w ramach oceny skutków regulacji.
Cel szczegółowy PO WER, w ramach którego projekt będzie realizowany	Wzmocnienie potencjału podmiotów zaangażowanych w proces stanowienia prawa na szczeblu krajowym
Priorytet inwestycyjny	11i - Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia.
Typ/typy projektów przewidziane do realizacji w ramach projektu	Działanie 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa. Typ projektu (1) Szkolenia dla służb analitycznych w celu zapewnienia należytej obsługi eksperckiej w zakresie oceny wpływu regulacji.

¹ Należy wskazać roboczą nazwę projektu albo skrótowo opisać istotę, zakres przedmiotowy projektu.

Cel główny projektu	Podniesienie kompetencji pracowników administracji publicznej z zakresu analizy danych w ramach oceny skutków regulacji.
Kamienie milowe projektu ²	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyłonienie wykonawcy szkoleń po zakończeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego – II kwartał 2022 r. 2. Przeprowadzenie rekrutacji oraz badanie potrzeb szkoleniowych zrekrutowanych uczestników projektu – III kwartał 2022 r. 3. Opracowanie materiałów szkoleniowych z uwzględnieniem „Międzyresortowego programu szkoleniowego”³ i produktów wytworzonych w ramach projektu „Akademia Oceny Wpływu Regulacji”⁴, a także badania potrzeb szkoleniowych przeprowadzonego wśród zrekrutowanych uczestników projektu – IV kwartał 2022 r. 4. Zorganizowanie szkoleń dla grupy docelowej projektu do II kwartału 2023 r. – koszt realizacji kamienia milowego: 100% budżetu projektu
Podmiot zgłaszający projekt ⁵	Instytucja Pośrednicząca dla Działania 2.16 PO WER
Podmiot, który będzie	Departament Służby Cywilnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

² Zgodnie z podrozdziałem 5.2.1 Polityka spójności rozdziału 5.2 Zasady wyboru projektów Umowy Partnerstwa przedsięwzięcia o długim horyzoncie czasowym realizacji muszą być dzielone na krótkie etapy, których realizacja będzie uzależniona od osiągnięcia rezultatów założonych na wcześniejszym etapie (kamieni milowych).

³ opracowanego w ramach projektu systemowego „Wzmocnienie potencjału analitycznego administracji publicznej”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

⁴ współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

⁵ W przypadku opracowywania Rocznego Planu Działania przez IP, podmiotem zgłaszającym projekt jest IP. W przypadku opracowywania Rocznego Planu Działania przez IZ należy wpisać nazwę podmiotu, który zgłosił projekt do IZ.

wnioskodawcą	
Uzasadnienie wyboru podmiotu, który będzie wnioskodawcą ⁶	<p>Projekt jest realizowany przez Departament Służby Cywilnej KPRM (DSC KPRM), który obsługuje Szefa Służby Cywilnej w obszarze zadań publicznych leżących w jego kompetencjach. Szef Służby Cywilnej jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach służby cywilnej, w tym realizacji szkoleń dla członków korpusu służby cywilnej w zakresie określonym w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej. Korpus służby cywilnej to ok. 119 tys. osób zatrudnionych w ok. 1800 urzędach administracji publicznej. Szef Służby Cywilnej ze względu na swój zakres kompetencji – m.in. kieruje procesem zarządzania zasobami ludzkimi w służbie cywilnej - jest podmiotem właściwym w tym zakresie, co jest przesłanką do wskazania go jako beneficjenta.</p> <p>Celem projektu jest podniesienie kompetencji pracowników administracji publicznej zaangażowanych w proces stanowienia prawa. Działania podejmowane w projekcie są skierowane do pracowników administracji publicznej, zatrudnionych w urzędach zaangażowanych w proces oceny wpływu regulacji.</p> <p>Realizacja projektu przez wnioskodawcę gwarantuje skierowanie wystandaryzowanego wsparcia do osób stanowiących grupę docelową projektu. Działania przyczynią się do rozwoju i uzupełnienia kompetencji tych osób w zakresie analizy danych. Projekt jest komplementarny z projektem POWR.02.16.00-IP.06-00-001/15 pn. „Akademia Oceny Wpływu Regulacji” (AOWR), który był realizowany przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w latach 2015-2019. oraz z projektem POKL.05.01.01-00-001/13-00 pn. „Wzmocnienie potencjału analitycznego administracji publicznej” (WPAAP), który był realizowany przez Kancelarię Prezesa Rady</p>

⁶ W szczególności w świetle art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.) oraz podrozdziału 5.2.1 Polityka spójności, rozdziału 5.2 Zasady wyboru projektów Umowy Partnerstwa.

	<p>Ministrów w latach 2013-2015. Doświadczenie zdobyte przy realizacji poprzednich projektów przyczyni się do sprawnej realizacji tego projektu.</p> <p>Szef Służby Cywilnej ma wieloletnie doświadczenie we wdrażaniu projektów finansowanych ze środków EFS na rzecz administracji publicznej, w tym realizacji projektów szkoleniowych oraz z zakresu wdrażania usprawnień zarządczych.</p> <p>W związku z powyższym Szef Służby Cywilnej jest podmiotem posiadającym kompetencje i doświadczenie gwarantujące realizację planowanych przedsięwzięć.</p>			
Czy projekt będzie realizowany w partnerstwie?	TAK		NIE	x
Podmioty, które będą partnerami w projekcie i uzasadnienie ich wyboru ⁷	Nie dotyczy			
Czy projekt będzie projektem grantowym?	TAK		NIE	x
Przewidywany termin złożenia	IV kwartał 2021			

⁷ Wypełnić w przypadku projektu realizowanego w partnerstwie. W przypadku, gdy nie są znane konkretne podmioty, które będą partnerami w projekcie, należy wpisać pożądane cechy partnerów oraz uzasadnić wskazanie określonych cech.

wniosku o dofinansowanie (kwartał albo miesiąc oraz rok)					
Przewidywany okres realizacji projektu	Data rozpoczęcia (miesiąc oraz rok)	styczeń 2022	Data zakończenia (miesiąc oraz rok)	wrzesień 2023	
SZACOWANY BUDŻET PROJEKTU					
Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata i ogółem (PLN)					
w roku 2019	w roku 2020	w roku 2021	w roku 2022	w roku 2023	ogółem
0	0	0	0	1 725 000	1 725 000
Szacowany wkład własny beneficjenta (PLN)					
TAK				NIE	x
Szacowany wkład UE (PLN)					
1 453 830,00 PLN					
OPIS PROJEKTU					

Uzasadnienie realizacji projektu w trybie pozakonkursowym⁸

Potrzeba realizacji projektu wynika m.in. z:

- celów i priorytetów ujętych w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Zaleceń Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r.⁹,
- projektu Strategii Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030.

Zgodnie z Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 jednym z celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego 11i jest wzmocnienie potencjału podmiotów zaangażowanych w proces stanowienia prawa na szczeblu krajowym. Zważywszy, że regulacje w zasadniczym stopniu determinują aktywność i produktywność przedsiębiorstw, w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 11i nacisk zostanie położony na dalszą reformę procesu stanowienia prawa.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w obszarze Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, jako jeden z kierunków interwencji wskazuje konieczność doskonalenia systemów prawa. Obowiązek dokonywania oceny skutków regulacji (OSR) w rządowym procesie legislacyjnym, konsultacje publiczne, zainicjowana ocena funkcjonowania ustaw (tzw. OSR ex post) to główne narzędzia lepszego stanowienia prawa w Polsce. Jednym z działań zaplanowanych do podjęcia w tym zakresie, jest poprawa efektywności systemu oceny wpływu regulacji (w tym doskonalenie analiz ex ante oraz monitoringu ex post).

W dokumencie Zalecenia Rada Unii Europejskiej stwierdza, że „Solidne i stabilne otoczenie regulacyjne jest podstawą, która umożliwia podtrzymanie wzrostu gospodarczego i inwestycji prywatnych”. Działania projektowe wpisują się w powyższe założenie, ponieważ ich celem jest właśnie rozwój i wzmocnienie

⁸ W szczególności w świetle art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.) oraz podrozdziału 5.2.1 Polityka spójności, rozdziału 5.2 Zasady wyboru projektów Umowy Partnerstwa.

⁹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2019-european-semester-country-specific-recommendation-commission-recommendation-poland_pl.pdf

kompetencji osób biorących udział w procesie oceny wpływu regulacji. Ich odpowiednie przygotowanie daje możliwość dostarczenia decydentom pełnej informacji nt. wariantów rozwiązania konkretnego problemu oraz potencjalnych skutków ich wprowadzenia, a co za tym idzie przyczynia się do powstania stabilnego otoczenia regulacyjnego.

W świetle obecnie niestabilnej sytuacji gospodarczej, wywołanej pandemią COVID-19, Rada Unii Europejskiej, także zaleca Polsce: „Podjęcie wszelkich działań, zgodnie z ogólną klauzulą wyjścia w ramach paktu stabilności i wzrostu, niezbędnych do skutecznego zaradzenia pandemii COVID-19 i do wspomoczenia gospodarki, a następnie wsparcia jej odbudowy”. W celu wsparcia gospodarki w trakcie i po pandemii, należy ocenić czy wymagana jest zmiana prawa. Aby zidentyfikować, czy i które obszary wymagają zmian, należy przeprowadzić skuteczną analizę procesu oceny skutków regulacji. Niezbędne jest zatem wsparcie grupy pracowników administracji publicznej, zajmujących się m.in. analizą danych, aby zapewnić, że wprowadzane regulacje będą na odpowiednio wysokim poziomie. Przewiduje się, że w wyniku realizacji projektu, pracownicy zaangażowani w proces oceny skutków regulacji poznają nowe narzędzia umożliwiające im przeprowadzenie oceny prawa z uwzględnieniem m.in. rzetelnej analizy logiki interwencji, źródeł danych oraz oparcia analizy na evidence-based policy (tj. polityki opartej na ściśle określonych obiektywnych dowodach). Nabycie kompetencji w tym obszarze przyczyni się do lepszego procesu stanowienia prawa, w tym m.in. do ustanowienia mechanizmów mających na celu zapobieganie i ograniczanie nakładanych prawem obciążeń, nieadekwatnych do zakładanych celów regulacji prawnej.

Szeroka skala skutków pandemii COVID-19 ujawniła pilną potrzebę bezpośredniej odbudowy życia gospodarczego oraz przywracania warunków działania różnych sfer publicznych. Przeprowadzane reformy i inwestycje, zgodnie z Krajowym Planem Odbudowy, muszą odpowiadać zarówno na bieżące potrzeby i problemy gospodarki narodowej, jak i na szeroką gamę wyzwań, które będą determinować potencjał i realny rozwój społeczno-gospodarczy Polski i UE w dłuższej perspektywie.

Konieczne jest zatem wzmocnienie kompetencji pracowników administracji publicznej z zakresu analizy danych w ramach oceny skutków regulacji, aby powyższe cele zostały odpowiednio zrealizowane.

Projekt wpisuje się też w założenia Strategii Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030, cel szczegółowy I „Lepsze prawo”, w ramach którego oczekuje się wzrostu kompetencji uczestników procesu stanowienia oraz monitorowania prawa, w tym prawa gospodarczego, prawa pracy, analizy finansowej.

Mając na uwadze powyższe, projekt ma strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju i dotyczy zadań publicznych. Przewidziane w projekcie działania mają na celu podniesienie kompetencji pracowników administracji publicznej zaangażowanych w proces stanowienia prawa, w tym analizę danych w ramach oceny skutków regulacji. Są to głównie pracownicy urzędów wchodzących w skład korpusu służby cywilnej – KPRM, ministerstw i urzędów centralnych. Utrzymanie w urzędach służb analitycznych i rozwój ich umiejętności są jednym z kluczowych warunków funkcjonowania sprawnego i skutecznego państwa. Dobrze przygotowana kadra analityków jest w stanie dostarczyć rzetelną informację na temat badanej rzeczywistości, wskazać sposoby rozwiązań konkretnych problemów i skutki ich wprowadzenia.

Istotnym czynnikiem przemawiającym za potrzebą realizacji projektu w trybie pozakonkursowym jest konieczność zapewnienia koordynacji realizowanego przedsięwzięcia wśród pracowników administracji publicznej, co będzie miało wpływ na znaczącą grupę urzędów oraz osób realizujących zadania publiczne. Zgodnie z ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. 2021 poz. 1233), za zarządzanie zasobami ludzkimi w służbie cywilnej odpowiedzialny jest Szef Służby Cywilnej. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, występując w imieniu SSC jest jedynym podmiotem na rynku, który może zaplanować, zorganizować i nadzorować szkolenia dla pracowników różnych urzędów w służbie cywilnej, bowiem działania te należą do kompetencji Szefa Służby Cywilnej.

Wsparcie zaplanowane do realizacji w ramach typu operacji nr 1 Szkolenia dla służb analitycznych w celu zapewnienia należytej obsługi eksperckiej w zakresie oceny wpływu regulacji, wskazanego w ramach Działania 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych PO WER, przewidziano do realizacji w trybie pozakonkursowym.

Zasadnicze założenia interwencji publicznej, której wsparcie zaplanowano w ramach projektu

Planowana interwencja publiczna wspiera realizację pierwszego celu szczegółowego priorytetu inwestycyjnego 11i PO WER, tj. Wzmocnienie potencjału podmiotów zaangażowanych w proces stanowienia prawa na szczeblu krajowym, który m.in. zakłada konieczność wzmocnienia służb legislacyjnych oraz dalszy rozwój systemu oceny wpływu regulacji.

Zasadniczym założeniem interwencji jest podniesienie kompetencji uczestników procesu stanowienia prawa w zakresie analizy danych w ramach oceny skutków regulacji, co w dłuższej perspektywie przyczyni się do poprawy efektywności systemu oceny wpływu regulacji.

Realizacja projektu przyczyni się zatem do rozwiązania wielu problemów związanych z jakością prawa w Polsce, w tym tych wskazanych m.in. w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)¹⁰. Dzięki udzielonemu wsparciu, stanowione prawo będzie bardziej przejrzyste, racjonalne i ograniczone jedynie do niezbędnych regulacji.

Główne zadania przewidziane do realizacji w projekcie ze wskazaniem grup docelowych

W ramach projektu planuje się przeszkolić 200 pracowników urzędów administracji publicznej, realizujących zadania z zakresu analizy danych w ramach oceny skutków regulacji. Uczestnicy otrzymają wsparcie w wymiarze 5 dni szkoleniowych na poziomie podstawowym oraz 5 dni szkoleniowych na poziomie zaawansowanym.

Wykonawca wyłoniony w postępowaniu o zamówienie publiczne przeprowadzi analizę potrzeb szkoleniowych, zorganizuje szkolenia oraz opracuje kursy elearningowe, które zostaną opublikowane w systemie elearningowym Beneficjenta. Badanie potrzeb szkoleniowych pozwoli na dostosowanie zakresu tematycznego szkoleń do

¹⁰ nadmiar przepisów, ich niespójności, częste zmiany, brak przejrzystości procesu legislacyjnego i występowania luk prawnych.

rzeczywistych potrzeb osób, które skorzystają ze wsparcia. Zakres ten będzie bazował na „Międzyresortowym programie szkoleniowym” dla analityków¹¹ oraz już opracowanych materiałów szkoleniowych, które zostaną zaktualizowane i dostosowane do wymiaru czasowego zaplanowanych szkoleń.

Tematyka szkoleń będzie ustalona w oparciu o aktualne potrzeby szkoleniowe zrekrutowanych uczestników, w tym obejmować będzie wybrane zagadnienia ujęte w „Międzyresortowym programie szkoleniowym” dla analityków.

Do zagadnień tych należą m.in.

1. źródła danych,
2. wybrane metody analizy danych jakościowych i prezentacja wyników takich badań,
3. wnioskowanie na podstawie małych prób,
4. analiza danych przy użyciu MS Excel i/lub R oraz metody prezentacji danych i uzyskanych wyników,
5. matematyka finansowa ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych ze zmianą wartości pieniądza w czasie,
6. analiza kontryfakcyjna jako narzędzie badania efektywności interwencji.

Zakres zagadnień, które będą stanowiły tematykę szkoleń, zostanie określony na podstawie analizy potrzeb szkoleniowych uczestników projektu. Zakłada się również, że szkolenia będą prowadzone na dwóch poziomach zaawansowania.

Grupa docelowa

Wsparciem zostaną objęci pracownicy urzędów wchodzących w skład służby cywilnej, realizujący zadania z zakresu analizy danych w ramach oceny skutków regulacji. Do urzędów tych należą w szczególności KPRM, ministerstwa i urzędy centralne.

W ramach projektu na poziomie podstawowym zostanie przeszkolonych 200 pracowników urzędów administracji publicznej, którzy są faktycznie zaangażowani w proces analizy danych lub planowane jest ich zaangażowanie w przyszłości. Będą to osoby, które w swojej codziennej pracy zajmują się lub będą zajmować analizą jakościową i/lub ilościową danych w aspekcie oceny skutków regulacji.

¹¹ opracowanym w ramach projektu systemowego „Wzmocnienie potencjału analitycznego administracji publicznej”.

Na poziomie zaawansowanym zostanie przeszkolonych również 200 pracowników, którzy będą się rekrutować z 3 grup:

- uczestników szkoleń na poziomie podstawowym w ramach tego projektu,
- absolwentów Akademii Analityka¹² oraz
- absolwentów Akademii Oceny Skutków Regulacji¹³.

Zakłada się, że co najmniej 90% osób z grupy docelowej projektu podniesie swoje kompetencje z zakresu analizy danych.

Zasadnicze działania ukierunkowane na wsparcie podejmowanej interwencji publicznej, zrealizowane dotychczas przez wnioskodawcę lub inne instytucje

W latach 2014 -2015 wnioskodawca zrealizował projekt „Wzmocnienie potencjału analitycznego administracji publicznej”¹⁴, w ramach którego m.in:

1. Opracowano jednolite zasady tworzenia specjalistycznej ścieżki rozwoju zawodowego (o profilu ekspert analiz polityk publicznych),
2. Przeszkolono 107 osób w toku długookresowego szkolenia analitycznego w ramach tzw. Akademii Analityka,
3. Zorganizowano staże zagraniczne, w których uczestniczyło 9 osób.

W latach 2016-2019 Szef Służby Cywilnej zrealizował projekt „Akademia Oceny Wpływu Regulacji”¹⁵, w ramach którego m.in.:

1. zorganizowano długookresowe szkolenie specjalistyczne i studia podyplomowe w ramach Akademii Oceny Skutków Regulacji,
2. zorganizowano szkolenia ustawiczne dla absolwentów Akademii Oceny Skutków Regulacji, oraz absolwentów Akademii Analityka (tj. dla osób, które ukończyły długookresowe szkolenia analityczne w poprzednim projekcie realizowanym przez KPRM pn. „Wzmocnienie potencjału analitycznego administracji publicznej”).

¹² realizowanej w ramach projektu systemowego „Wzmocnienie potencjału analitycznego administracji publicznej”.

¹³ realizowanej w ramach projektu systemowego „Akademia Oceny Skutków Regulacji”.

¹⁴ współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

¹⁵ współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

W zakresie Akademii Oceny Skutków Regulacji:

1. 97 osób ukończyło studia podyplomowe AOSR;
2. przeszkolono 66 osób na szkoleniach ustawicznych dla absolwentek i absolwentów Akademii Analityka;
3. przeszkolono 75 osób na szkoleniach ustawicznych dla absolwentek i absolwentów Akademii Oceny Skutków Regulacji.

Przygotowano również 13 kursów elearningowych z zagadnień dotyczących procesu oceny prawa i jego skutków. Kursy te zostały opublikowane w Systemie elearningowym służby cywilnej. Do 31 sierpnia 2021 r. skorzystało z nich łącznie 5851 osób.

Uwarunkowania skutecznej realizacji założeń interwencji publicznej (interesariusze, stan prawny, itd.)

Skuteczna realizacja założeń interwencji publicznej zależy od zainteresowania pracowników urzędów udziałem w szkoleniach z tej tematyki. W planowanej interwencji uczestnicy otrzymają wsparcie w postaci szkoleń na poziomie podstawowym oraz zaawansowanym (po 5 dni szkoleniowych na każdym poziomie, ewentualnie podzielonych elastycznie na krótsze szkolenia). Ponadto, planowane jest zgromadzenie i przeanalizowanie potrzeb szkoleniowych pracowników urzędów biorących udział w projekcie, aby program szkoleniowy był jak najlepiej dostosowany do tych potrzeb.

W celu zmniejszenia ryzyka zagrożeń zewnętrznych związanych ze stanem epidemii COVID-19 szkolenia zostaną zaplanowane elastycznie: stacjonarnie lub online, zależnie od obostrzeń związanych z pandemią.

Wykonawca szkoleń zostanie wyłoniony zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych oraz przy uwzględnieniu odpowiedniego doboru warunków i kryteriów (np. współpracy z trenerami ze specjalistyczną wiedzą i doświadczeniem z tematyki analizy danych w kontekście oceny skutków regulacji) w specyfikacji warunków zamówienia, tak aby możliwe było wybranie doświadczonego organizatora szkoleń.

W ramach działań dotyczących zarządzania ryzykiem w projekcie planuje się analizę ryzyka oraz bieżący monitoring realizowanych działań przez zespół projektowy m.in.: na podstawie raportów ze zrealizowanych etapów, sprawozdań, protokołów zdawczo-odbiorczych i wizyt monitoringowych w miejscach prowadzenia działań projektowych.

Dalsze etapy planowane do wdrożenia poza projektem, o ile zostaną spełnione warunki umożliwiające ich skuteczne wykonanie

W ramach działań upowszechniających produkty projektu w Systemie elearningowym służby cywilnej zostaną udostępnione nieodpłatnie kursy elearningowe opracowane w ramach projektu przez wyłonionego wykonawcę. Kursy będą dotyczyły zastosowania konkretnych narzędzi do analizy danych w zakresie oceny skutków regulacji. Departament Służby Cywilnej KPRM jest administratorem tego systemu oraz posiada zarówno kompetencje jak i oprogramowanie do aktualizacji kursów elearningowych.

Dzięki temu urzędy nieobjęte wsparciem będą miały swobodny dostęp do tych materiałów.

ZAKŁADANE EFEKTY PROJEKTU WYRAŻONE WSKAŹNIKAMI (W PODZIALE NA PŁEĆ I OGÓŁEM)

WSKAŹNIKI REZULTATU

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa		
	W podziale na: ¹⁶		Ogółem w projekcie
	Kobiety	Mężczyzn	

¹⁶ Rozbicie wartości docelowych na płeć jest nieobowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.

Liczba pracowników administracji publicznej, którzy nabyli kompetencje w zakresie oceny wpływu regulacji	n.d.	n.d.	180
WSKAŹNIKI PRODUKTU			
Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa		
	W podziale na: ¹⁷		Ogółem w projekcie
	Kobiety	Mężczyzn	
Liczba pracowników administracji publicznej objętych wsparciem szkoleniowym w zakresie oceny wpływu regulacji	n.d.	n.d.	200
SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA WYBORU PROJEKTU			
KRYTERIA DOSTĘPU			
BRAK			
Uzasadnienie:			

¹⁷ Rozbicie wartości docelowych na płeć jest nieobowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.

DZIAŁANIE POWER	2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa
FISZKA PROJEKTU POZAKONKURSOWEGO KONCEPCYJNEGO	
PODSTAWOWE INFORMACJE O PROJEKCIE	
Tytuł lub zakres projektu ¹⁸	Szkolenia oraz podręcznik dla legislatorów biorących udział w pracach dotyczących rządowego procesu legislacyjnego. Szkolenia oraz podręcznik dobrych praktyk dla przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych aktywnych w procesie stanowienia prawa.
Cel szczegółowy POWER, w ramach którego projekt będzie realizowany	Wzmocnienie potencjału podmiotów zaangażowanych w proces stanowienia prawa na szczeblu krajowym
Priorytet inwestycyjny	11i - Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia
Typ/typy projektów przewidziane do realizacji w	Działanie 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa. Typ projektu (2) Przeprowadzenie szkoleń dla uczestników aplikacji legislacyjnej oraz dla pracowników obsługujących organy władzy publicznej w zakresie ujednolicania technik legislacyjnych

¹⁸ Należy wskazać roboczą nazwę projektu albo skrótowo opisać istotę, zakres przedmiotowy projektu.

ramach projektu	<p>i doskonalenia metodologii legislacyjnej, jak również podniesienie kompetencji zarządczych osób wspierających proces legislacyjny.</p> <p>Typ projektu (3) Opracowanie materiałów informacyjnych dotyczących stosowania technik legislacyjnych, reguł stanowienia prawa, poprawności językowych w aktach normatywnych.</p> <p>Typ projektu (4) Podnoszenie kompetencji eksperckich przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych w zakresie niezbędnym do prawidłowego udziału w procesie stanowienia prawa, w szczególności z zakresu prawa gospodarczego, ekonomii z elementami polityki przemysłowej, prawa pracy, ekonomii przedsiębiorstwa, analizy finansowej.</p> <p>Projekt może zostać zatwierdzony po zmianie Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, polegającej na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dołączeniu Rządowego Centrum Legislacji do grupy beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie w ramach Działania 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa, – włączeniu do typu operacji <i>Podnoszenie kompetencji eksperckich przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych w zakresie niezbędnym do prawidłowego udziału w procesie stanowienia prawa, w szczególności z zakresu prawa gospodarczego, ekonomii z elementami polityki przemysłowej, prawa pracy, ekonomii przedsiębiorstwa, analizy finansowej</i> realizację projektów pozakonkursowych.
Cel główny projektu	<p>Doskonalenie rządowego procesu legislacyjnego dzięki podniesieniu kompetencji legislatorów oraz wypracowaniu, upowszechnieniu i wdrożeniu jednolitych wysokich standardów</p>

	<p>przygotowania aktów prawnych oraz ich tekstów jednolitych.</p> <p>Podniesienie kompetencji przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych w zakresie stanowienia prawa i jego analizy dzięki przekazaniu eksperckiej wiedzy bazującej na wieloletnim doświadczeniu RCL w zakresie stanowienia dobrego prawa.</p>
<p>Kamienie milowe projektu¹⁹</p>	<p>I. Szkolenia i podręcznik dla legislatorów – szacunkowy koszt realizacji komponentu: ok. 34% budżetu projektu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie konspektu szkoleń i materiałów szkoleniowych do wszystkich szkoleń – 1 września 2022 r. 2. Przygotowanie konspektu podręcznika, dobór autorów, podpisanie umów – 30 września 2022 r. 3. Przeprowadzenie pilotażowej tury szkoleń – 30 września 2022 r. 4. Uzupełnienie konspektów szkoleń i podręcznika oraz materiałów szkoleniowych – 15 października 2022 r. 5. Przeprowadzenie pierwszej tury szkoleń – 30 listopada 2022 r. 6. Otrzymanie tekstów podręcznika od autorów – 28 lutego 2023 r. 7. Redakcja, skład i korekta podręcznika – 31 marca 2023 r. 8. Przeprowadzenie drugiej tury szkoleń – 30 czerwca 2023 r. 9. Wydanie podręcznika (druk, e-book, hipertekst) – 30 czerwca 2023 r.

¹⁹ Zgodnie z podrozdziałem 5.2.1 *Polityka spójności* rozdziału 5.2 *Zasady wyboru projektów* Umowy Partnerstwa przedsięwzięcia o długim horyzoncie czasowym realizacji muszą być dzielone na krótkie etapy, których realizacja będzie uzależniona od osiągnięcia rezultatów założonych na wcześniejszym etapie (kamieni milowych).

	<p>II. Szkolenia i podręcznik dla przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych – szacunkowy koszt realizacji komponentu: ok. 66% budżetu projektu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie konspektu szkoleń i materiałów szkoleniowych do wszystkich szkoleń – 31 marca 2022 r. 2. Opracowanie szkicu podręcznika przeznaczonego dla organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych zaangażowanych w proces stanowienia prawa – 31 maja 2022 r. 3. Przeprowadzenie pilotażowej tury szkoleń – 31 sierpnia 2022 r. 4. Uzupełnienie konspektu szkoleń i materiałów szkoleniowych – 30 września 2022 r. 5. Przeprowadzenie pierwszej tury szkoleń – 30 listopada 2022 r. 6. Otrzymanie tekstów podręcznika od autorów – 28 lutego 2023 r. 7. Redakcja, skład i korekta podręcznika – 31 marca 2023 r. 8. Przeprowadzenie drugiej tury szkoleń – 30 czerwca 2023 r. 9. Wydanie podręcznika (druk, e-book, hipertekst) – 30 czerwca 2023 r.
<p>Podmiot zgłaszający projekt²⁰</p>	<p>Instytucja Pośrednicząca dla Działania 2.16</p>

²⁰ W przypadku opracowywania Rocznego Planu Działania przez IP, podmiotem zgłaszającym projekt jest IP. W przypadku opracowywania Rocznego Planu Działania przez IZ należy wpisać nazwę podmiotu, który zgłosił projekt do IZ.

<p>Podmiot, który będzie wnioskodawcą</p>	<p>Rządowe Centrum Legislacji (RCL)</p>
<p>Uzasadnienie wyboru podmiotu, który będzie wnioskodawcą²¹</p>	<p>Projekt jest realizowany przez Rządowe Centrum Legislacji – instytucję, do której statutowych zadań należy koordynacja działalności legislacyjnej Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i innych organów administracji rządowej oraz obsługa prawna Rady Ministrów. Rządowe Centrum Legislacji bierze udział w pracach legislacyjnych rządu na wszystkich etapach, a co za tym idzie ma największe doświadczenie w całościowym podejściu do procesu legislacyjnego i najpełniej rozumie potrzeby legislatorów, organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych zaangażowanych w proces tworzenia prawa. Ponadto do zadań RCL należy prowadzenie działalności edukacyjnej polegającej na upowszechnianiu i popularyzowaniu wiedzy o legislacji, a także ujednocnianiu praktyki legislacyjnej.</p> <p>Głównym celem projektu jest poprawa poziomu aktów prawnych i poprawa efektywności procesu legislacyjnego dzięki podniesieniu kompetencji legislatorów zaangażowanych w proces stanowienia prawa oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych w zakresie stanowienia prawa i jego analizy.</p> <p><i>Podniesienie kompetencji legislatorów</i></p> <p>Legislatorzy powinni biegłe posługiwać się narzędziami do tworzenia projektów aktów prawnych, przede wszystkim jednolitym szablonem aktów prawnych, a także stosować zasady prawidłowego i prostego języka. Powinni także prawidłowo przygotowywać teksty jednolite nowelizowanych aktów prawnych.</p> <p>Realizacja projektu przez Rządowe Centrum Legislacji gwarantuje dotarcie do pełnej grupy pracowników administracji rządowej</p>

²¹ W szczególności w świetle art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.) oraz podrozdziału 5.2.1 Polityka spójności, rozdziału 5.2 Zasady wyboru projektów Umowy Partnerstwa.

zajmujących się procesem tworzenia prawa. Podniesienie kompetencji legislatorów oraz wypracowanie, upowszechnienie i wdrożenie jednolitych wysokich standardów przygotowania aktów prawnych oraz ich tekstów jednolitych pozwoli na komplementarny rozwój kompetencji tych osób w zakresie ujednoczonych, poprawnych zasad tworzenia aktów prawnych.

Rządowe Centrum Legislacji ma wieloletnie doświadczenie w tej dziedzinie. W RCL został opracowany obowiązujący jednolity szablon aktów prawnych (także tekstów jednolitych). Pracownicy RCL prowadzili szkolenia dla legislatorów w zakresie korzystania z szablonu, a obecnie nadal udoskonalają szablon i udzielają konsultacji w zakresie korzystania z niego.

RCL monitoruje wydawanie tekstów jednolitych aktów wykonawczych i kontroluje ich poprawność. Legislatorzy z RCL jako jedyni w kraju mają przekrojową wiedzę na temat problemów i wątpliwości zgłaszanych przez legislatorów z poszczególnych ministerstw.

RCL opiniuje projekty aktów prawnych pod kątem poprawności językowej i czytelności. Redaktorzy Departamentu Dziennika Ustaw i Tekstów Jednolitych stanowią jedyny w administracji centralnej zespół specjalizujący się w tej dziedzinie. Redaktorzy prowadzili w tym zakresie dla legislatorów resortowych szkolenia, które były bardzo dobrze oceniane.

RCL opracowuje i udostępnia na swoim portalu serię artykułów *Dobre praktyki legislacyjne* poświęconych problemom napotykanym przez legislatorów. Seria obejmuje także artykuły na temat poprawności językowej, przygotowane przez redaktorów Departamentu Dziennika Ustaw i Tekstów Jednolitych.

Rządowe Centrum Legislacji w ramach perspektywy finansowej 2007–2013 realizowało współfinansowane ze środków UE projekty: *Promowanie i wdrażanie programów udoskonalania i ujednoczania technik legislacyjnych w urzędach obsługujących organy władzy*

publicznej oraz Doskonalenie technik legislacyjnych w urzędach obsługujących organy władzy publicznej. Obejmowały one m.in. korzystanie z szablonu oraz przygotowywanie tekstów jednolitych. Pozwoliły na masowe wdrożenie szablonu we wszystkich instytucjach administracji publicznej. Szkolenia językowe prowadzone przez redaktorów z RCL były bardzo dobrze ocenione przez uczestników (legislatorów ze wszystkich ministerstw) i spowodowały poprawę jakości językowej projektów aktów prawnych.

Wszystko to gwarantuje, że RCL dysponuje najbardziej kompetentnymi w kraju osobami do poprowadzenia szkoleń z zasad posługiwania się jednolitym szablonem aktów prawnych, przygotowania tekstów jednolitych oraz z poprawności językowej, a także do przygotowania podręcznika dla legislatorów. Ze względu na codzienne kontakty z legislatorami z wszystkich instytucji administracji centralnej pracownicy RCL mają bardzo dobrą wiedzę o ich potrzebach, będą więc w stanie dostosować do tych potrzeb zarówno tematykę i poziom szkoleń, jak i tematykę podręcznika. To pozwoli najlepiej osiągnąć cel, jakim jest podniesienie kompetencji legislatorów.

Podniesienie kompetencji przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych

Udział w procesie stanowienia prawa nie powinien być utożsamiany tylko i wyłącznie z możliwością korzystania z inicjatywy uchwałodawczej czy ustawodawczej. Proces stanowienia prawa powinien być rozumiany jako wpływanie na treść i kształt określonych aktów prawnych przez wykorzystanie rozmaitych instrumentów, tj. petycji i wniosków, uczestniczenie w konsultacjach społecznych, opiniowaniu, debatach publicznych czy dialogu społecznym, organizowanie i prowadzenie ich, a w szczególności służyć obywatelom oraz organom władzy publicznej fachową wiedzą i doświadczeniem w danej dziedzinie

przy tworzeniu aktów prawnych.

W związku z powyższym kluczowe jest wyposażenie przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych w narzędzia umożliwiające im szczegółową i merytoryczną analizę prawa, co bezpośrednio przełoży się na jakość proponowanych przez sektor pozarządowy usprawnień. Ponadto przedstawiciele organizacji pozarządowych i partnerów społecznych powinni poznać narzędzia do tworzenia projektów aktów prawnych. Podniesienie kompetencji tych osób oraz wypracowanie, upowszechnienie i wdrożenie jednolitych wysokich standardów doprowadzi do zwiększenia ich zaangażowania w proces stanowienia prawa.

Projekt ma za zadanie przekazanie eksperckiej wiedzy bazującej na wieloletnim doświadczeniu RCL w zakresie stanowienia dobrego prawa.

Realizacja projektu przez RCL jest gwarantem przekazania uczestnikom wiedzy na najwyższym poziomie przez ekspertów posiadających wiedzę teoretyczną, a przede wszystkim praktyczną w zakresie procesu stanowienia prawa. RCL dysponuje najbardziej kompetentnymi w kraju osobami do przygotowania podręcznika dla organizacji pozarządowych i partnerów społecznych, a także do poprowadzenia szkoleń przygotowujących ich przedstawicieli do udziału w procesie stanowienia prawa. Ze względu na codzienną styczność pracowników RCL z procesem stanowienia prawa RCL będzie w stanie dostosować jakość szkoleń do potrzeb organizacji pozarządowych i partnerów społecznych oraz przekazać aktualną wiedzę w przystępnej dla nich formie. To pozwoli na osiągnięcie celu, jakim jest podniesienie wiedzy i kompetencji przedstawicieli tych organizacji.

Informacje o projekcie, jego celu głównym oraz sposobie przeprowadzenia będą przekazywane do grupy docelowej, tj. do

przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych poprzez zmieszczenie informacji o projekcie – przedmiocie, terminach oraz miejscu jego realizacji na stronie internetowej RCL (www.rcl.gov.pl). Ponadto RCL, w celu dotarcia do grupy docelowej, będzie korzystało z platform i narzędzi internetowych pozwalających na ustalenie danych organizacji pozarządowych i partnerów społecznych. Takie działanie pozwoli, w drodze korespondencji elektronicznej, przedstawić zainteresowanym podmiotom informację o projekcie. Będą wykorzystane informacje pozwalające ustalić potencjalnych uczestników szkolenia – przedstawicieli organizacji pozarządowych z oficjalnych stron internetowych prowadzonych przez samorząd terytorialny, tj. samorząd województwa, powiatu i gminy. Dodatkowym źródłem informacji będą samorządowe biura współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz sejmiki organizacji pozarządowych, a także platformy internetowe będące wyszukiwarką organizacji pozarządowych działających w danym regionie (np. baza NGO). Istnieje także możliwość zebrania niezbędnych informacji o grupie docelowej ze stron internetowych, które prowadzą organizacje pozarządowe, związki organizacji pozarządowych oraz instytuty powołane przez organy władzy państwowej, np. wyszukiwarka na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności. Planuje się także pozyskanie informacji o grupie docelowej projektu za pośrednictwem środowisk akademickich, w tym uczelni wyższych, z którymi RCL zawarł porozumienia ramowe o współpracy w zakresie działalności rozwojowej, naukowej oraz badawczej (Uniwersytet Warszawski oraz Uniwersytet Warmińsko-Mazurski).

Informacja o szkoleniach będzie także przekazana partnerom społecznym z listy prowadzonej przez Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego oraz członkom Rady Dialogu Społecznego.

	Podjęcie tego rodzaju działań gwarantuje dotarcie do grupy przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych z obszaru całej Polski, w tym z terenów wiejskich oraz małych miast, którzy chcą podnosić wiedzę i kompetencje na temat procesu stanowienia prawa w Polsce.			
Czy projekt będzie realizowany w partnerstwie?	TAK		NIE	NIE
Podmioty, które będą partnerami w projekcie i uzasadnienie ich wyboru ²²	Nie dotyczy			
Czy projekt będzie projektem grantowym?	TAK		NIE	NIE
Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (kwartał albo miesiąc oraz rok)	IV kwartał 2021r.			
Przewidywany okres realizacji	Data rozpoczęcia	luty 2022	Data zakończenia	czerwiec 2023

²² Wypełnić w przypadku projektu realizowanego w partnerstwie. W przypadku, gdy nie są znane konkretne podmioty, które będą partnerami w projekcie, należy wpisać pożądane cechy partnerów oraz uzasadnić wskazanie określonych cech.

projektu	(miesiąc oraz rok)		(miesiąc oraz rok)	
SZACOWANY BUDŻET PROJEKTU				
Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata i ogółem (PLN)				
w roku 2021	w roku 2022		w roku 2023	ogółem
0	679 000,00		989 200,00	1 668 200,00
Szacowany wkład własny beneficjenta (PLN)				
TAK			NIE	NIE
Szacowany wkład UE (PLN)				
1 405 958,96 PLN				
OPIS PROJEKTU				
Uzasadnienie realizacji projektu w trybie pozakonkursowym ²³				
<p>Potrzeba realizacji projektu wynika:</p> <ul style="list-style-type: none"> – z celów i priorytetów ujętych w <i>Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój</i>, – ze <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (Cel III Skuteczne państwo i stabilne i przewidywalne otoczenie prawne)</i>, – z zaleceń Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r., – z zaleceń w zakresie stosowania prostego języka. <p><i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w obszarze Prawo w służbie</i></p>				

²³ W szczególności w świetle art. 38 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 1431, z późn. zm.) oraz podrozdziału 5.2.1 Polityka spójności, rozdziału 5.2 Zasady wyboru projektów Umowy Partnerstwa.

obywatelom i gospodarce jako jeden z kierunków interwencji wskazuje konieczność doskonalenia systemów prawa. Zgodnie z treścią ww. Strategii jakość prawa dalej będzie udoskonalana. Wyzwaniem pozostaje duża liczba przepisów prawnych, częste zmiany regulacji, ich niespójność i niejednoznaczność, liczne obowiązki prawne nakładane na obywateli i przedsiębiorców (a także na administrację różnych szczebli), niedostateczna efektywność systemu OSR, co wymaga dalszych działań. Jakość funkcjonowania sfery prawnoregulacyjnej państwa to jeden z kluczowych czynników rozwojowych we współczesnym świecie. Poprawa sytuacji w sferze rządów prawa oznacza racjonalizację procesów legislacyjnych, wzmocnienie partnerstwa głównych podmiotów instytucjonalnych, korporacyjnych i społecznych oraz zwiększenie przejrzystości procesu legislacyjnego.

W dokumencie pn. *Zalecenia Rady Unii Europejskiej* stwierdza się, że „*Solidne i stabilne otoczenie regulacyjne jest podstawą, która umożliwia podtrzymanie wzrostu gospodarczego i inwestycji prywatnych*”. Działania projektowe wpisują się w powyższe założenie, ponieważ ich celem jest właśnie rozwój i wzmocnienie kompetencji osób biorących udział w procesie stanowienia prawa.

Podniesienie jakości prawa obejmuje w szczególności konieczność formułowania przepisów prawa w sposób czytelny, poprawny, zrozumiałym i prostym językiem. 17 grudnia 2020 r. Szef Służby Cywilnej podpisał zalecenie w sprawie upowszechniania prostego języka, który ma się stać standardem komunikacji pisemnej w urzędach administracji rządowej²⁴. Zalecenie kładzie też nacisk na używanie poprawnej polszczyzny.

Ze względu na częste nowelizacje przepisów jest niezbędne regularne ogłaszanie tekstów jednolitych aktów prawnych, a to wymaga legislatorów, którzy mają odpowiednią wiedzę i umiejętności w tym zakresie.

Realizacji celów *Strategii* będzie służyć racjonalizacja procesów legislacyjnych, a to wiąże się z wykorzystaniem wspólnych narzędzi technicznych, przede wszystkim z biegłym korzystaniem z jednolitego szablonu aktów prawnych, opracowanego w RCL i używanego przez całą administrację rządową.

²⁴ <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/prosty-jezyk-w-sluzbie-cywilnej---szef-sluzby-cywilnej-podpisal-zalecenie>

W związku z powyższym projekt ma strategiczne znaczenie dla rozwoju kraju i dotyczy zadań publicznych.

Przewidziane w projekcie działania ukierunkowane są na podniesienie jakości stanowionego prawa, które w dużej mierze zależy od doskonalenia metodologii legislacji i ujednoczenia technik legislacyjnych. Mają one na celu podniesienie kompetencji pracowników administracji publicznej zaangażowanych w proces stanowienia prawa. Są to głównie legislatorzy zatrudnieni w urzędach, z którymi ściśle współpracuje RCL. Muszą oni być specjalistami biegle posługującymi się narzędziami do tworzenia projektów aktów prawnych, przede wszystkim jednolitym szablonem aktów prawnych, a także stosować zasady prawidłowego i prostego języka. Muszą także prawidłowo przygotowywać teksty jednolite nowelizowanych aktów prawnych.

Rządowe Centrum Legislacji w ramach perspektywy finansowej 2007–2013 realizowało współfinansowane ze środków UE projekty: *Promowanie i wdrażanie programów udoskonalania i ujednoczenia technik legislacyjnych w urzędach obsługujących organy władzy publicznej* oraz *Doskonalenie technik legislacyjnych w urzędach obsługujących organy władzy publicznej*. Obejmowały one m.in. korzystanie z szablonu oraz przygotowywanie tekstów jednolitych. Pozwoliły na masowe wdrożenie szablonu we wszystkich instytucjach administracji publicznej. Szkolenia językowe prowadzone przez redaktorów z RCL były bardzo dobrze ocenione przez uczestników (legislatorów ze wszystkich ministerstw) i spowodowały poprawę jakości językowej projektów aktów prawnych. Obecnie występuje potrzeba powtórzenia i rozszerzenia tych szkoleń, prowadzonych przez te same zespoły, poszerzenia i ugruntowania przekazanej wiedzy.

Zgodnie z *Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020* jednym z celów szczegółowych priorytetu inwestycyjnego 11i jest wzmocnienie potencjału podmiotów zaangażowanych w proces stanowienia prawa na szczeblu krajowym.

Złożoność obowiązującego systemu prawa w Polsce, częste zmiany w prawie (w 2020 r. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej zawierał 2463 pozycje), w tym nowelizacje aktów normatywnych o podstawowym znaczeniu dla danej dziedziny prawa, konieczność posiadania specjalistycznej wiedzy potrzebnej do właściwej oceny wprowadzanych regulacji – wymagają ciągłego podnoszenia kwalifikacji oraz

umiejętności monitorowania systemu obowiązującego prawa. Dotyczy to nie tylko legislatorów pracujących w ministerstwach oraz urzędach centralnych, ale także przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych uczestniczących w szeroko rozumianym procesie stanowienia prawa. Dodatkowo podnieść należy, że regulacje dotyczące procesu stanowienia prawa, konsultacji publicznych i opiniowania są rozproszone w licznych aktach normatywnych, co utrudnia, a czasami wręcz uniemożliwia osobie nie mającej odpowiednich kwalifikacji i wiedzy dokonania właściwej oceny danej regulacji, czy też propozycji jej zmiany. Organizacje pozarządowe działające w imieniu obywateli o podobnych celach i zainteresowaniach powinny posiadać zaplecze eksperckie, bowiem są reprezentantami tych środowisk. Udział organizacji pozarządowych w szeroko rozumianym procesie stanowienia prawa – procesie decyzyjnym (inicjatywa obywatelska, konsultacje publiczne, lobbying, opiniowanie aktów normatywnych, składanie wniosków i petycji to jedno z podstawowych praw człowieka i obywatela.

Dlatego też RCL dostrzega potrzebę przeprowadzenia szkoleń dla przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych w zakresie udziału w procesie stanowienia prawa oraz jego analizy i monitorowania.

Przewidziane w projekcie działania ukierunkowane są na podniesienie jakości stanowionego prawa, które w dużej mierze zależy od udziału w nim organizacji pozarządowych i partnerów społecznych. Należy także zauważyć, że udział organizacji pozarządowych i partnerów społecznych przy tworzeniu przepisów prawa jest kluczowy dla organów władzy publicznej, ponieważ przedstawiciele tych organizacji posiadają wiedzę, która pozwala na lepsze dostosowanie nowych przepisów do stosowanej praktyki.

Wsparcie do realizacji w ramach typu operacji nr 2 *Przeprowadzenie szkoleń dla uczestników aplikacji legislacyjnej oraz dla pracowników obsługujących organy władzy publicznej w zakresie ujednolicania technik legislacyjnych i doskonalenia metodologii legislacyjnej, jak również podniesienie kompetencji zarządczych osób wspierających proces legislacyjny*, nr 3 *Opracowanie materiałów informacyjnych dotyczących stosowania technik legislacyjnych, reguł stanowienia prawa, poprawności językowych w aktach normatywnych* oraz nr 4 *Podnoszenie kompetencji eksperckich przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych*

w zakresie niezbędnym do prawidłowego udziału w procesie stanowienia prawa, w szczególności z zakresu prawa gospodarczego, ekonomii z elementami polityki przemysłowej, prawa pracy, ekonomii przedsiębiorstwa, analizy finansowej wskazanych w ramach Działania 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych PO WER – wersja 25, przewidziano do realizacji w trybie pozakonkursowym.

Zasadnicze założenia interwencji publicznej, której wsparcie zaplanowano w ramach projektu

Długofalowym celem projektu jest poprawa jakości stanowionego prawa oraz usług publicznych świadczonych przez urzędy oraz podniesienie kompetencji przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych mających wpływ na jakość stanowionego prawa. Zrealizowanie projektu przełoży się na rozwiązanie problemów, które mogą wynikać z jakości stanowionego w Polsce prawa, co zostało określone szczegółowo w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (Cel III Skuteczne państwo i stabilne i przewidywalne otoczenie prawne)*.

Jak wynika z doświadczeń przy opiniowaniu projektów aktów prawnych oraz opracowywanych tekstów jednolitych, wielu legislatorom brakuje wiedzy i umiejętności w zakresie korzystania z dostępnego narzędzia (jednolity szablon) oraz w zakresie reguł tworzenia tekstów jednolitych. Powtarzają się także błędy językowe, a język aktów prawnych jest nadmiernie złożony i trudny do zrozumienia dla osób niewprawnych.

Komisja Europejska w swoim komunikacie z 29 kwietnia 2021 r. dotyczącym programu lepszego stanowienia prawa podkreśla potrzebę tworzenia prawa bardziej ukierunkowanego i łatwiejszego do przestrzegania. Biorąc pod uwagę możliwości i wyzwania, które stoją przed ożywieniem gospodarki po COVID-19 oraz transformacją ekologiczną i cyfrową, ważniejsze niż kiedykolwiek jest jak najskuteczniejsze stanowienie prawa, z myślą o przyszłości. Jest to wspólnym celem i obowiązkiem wszystkich instytucji UE, państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych. W związku z tym Komisja w swoim komunikacie stwierdziła, że lepsze stanowienie prawa jest ważnym narzędziem wspierania zrównoważonego rozwoju

i postępów w kierunku wspólnej wizji i odpowiednich działań, aby UE mogła odnieść sukces w cyfrowej dekadzie.

Elementy planowanych działań były prowadzone w przeszłości (szkolenia, publikacja artykułów). Ze zdobytych wówczas doświadczeń oraz ze zgłaszanych obecnie problemów wynika, że konieczne jest kompleksowe podejście obejmujące jednolity cykl szkoleń oraz publikację zbierającą dotychczasowe częściowe materiały.

Planowana interwencja publiczna wspiera także realizację pierwszego celu szczegółowego priorytetu inwestycyjnego 11i PO WER, tj. *Wzmocnienie potencjału podmiotów zaangażowanych w proces stanowienia prawa na szczeblu krajowym*.

Aktualnie brakuje wsparcia przeznaczonego dla organizacji pozarządowych i partnerów społecznych w zakresie niezbędnym do prawidłowego udziału w procesie stanowienia prawa, które prowadzone byłoby przez wyspecjalizowany w tym zakresie podmiot. RCL, dostrzegając powyższą lukę, wychodzi z inicjatywą przekazania unikatowej wiedzy eksperckiej dostosowanej do potrzeb tych podmiotów. Jak wynika z doświadczeń organizacji pozarządowych i partnerów społecznych, udział w procesie stanowienia prawa, w szczególności przygotowywania projektów aktów prawnych, analizowanie ich oraz zgłaszanie uwag wymaga wiedzy specjalistycznej.

Przedstawicielom organizacji pozarządowych i partnerów społecznych brakuje tej wiedzy. Dzięki udzielonemu wsparciu przedstawiciele organizacji pozarządowych nabędą unikatową wiedzę, jak wpływać na jakość uchwalanego prawa. Dodatkowo stopień zaangażowania organizacji w proces legislacyjny wzrośnie, co będzie skutkowało uchwalaniem przejrzystego, racjonalnego i skutecznego prawa.

Główne zadania przewidziane do realizacji w projekcie ze wskazaniem grup docelowych

W ramach projektu RCL planuje:

- przeszkolić 200 legislatorów – pracowników administracji publicznej uczestniczących w procesie legislacyjnym;
- przeszkolić 200 przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych w zakresie udziału w procesie stanowienia prawa oraz jego

analizy;

- wydać i dostarczyć do wszystkich instytucji zajmujących się tworzeniem aktów prawnych w ramach rządowego procesu legislacyjnego podręcznik, w którym zebrane zostaną zasady poprawności językowej i stosowania prostego języka oraz zasady przygotowania projektów z wykorzystaniem jednolitego szablonu;
- wydać i rozpowszechnić wśród organizacji pozarządowych i partnerów społecznych podręcznik, który będzie zawierać porady z zakresu skutecznego udziału w procesie stanowienia prawa i jego analizy.

Tematyka szkoleń dla pracowników administracji publicznej uczestniczących w procesie legislacyjnym – zależnie od potrzeb uczestników projektu – będzie obejmować takie zagadnienia jak:

- 1) szkolenia w zakresie przygotowania aktów prawnych z wykorzystaniem jednolitego szablonu opracowanego w RCL i obowiązującego w administracji rządowej (5 cykli szkoleń jednodniowych dla grup 20-osobowych z warsztatami, w sumie 100 osób);
- 2) szkolenia w zakresie opracowania tekstów jednolitych aktów wykonawczych (4 cykle szkoleń dwudniowych dla grup 20-osobowych z warsztatami, w sumie 80 osób);
- 3) szkolenia w zakresie poprawności językowej opracowywanych aktów prawnych oraz stosowania zasad prostego języka (6 cykli szkoleń jednodniowych dla grup 20-osobowych, w sumie 120 osób); program szkoleń będzie dotyczył różnych składników poprawności (słownictwo, frazeologia, gramatyka, interpunkcja, ortografia) oraz zrozumiałości (stosowanie prostego języka, unikanie konstrukcji trudno zrozumiałych).

W sumie w szkoleniach będzie uczestniczyć 200 legislatorów, ponieważ znaczna część weźmie udział w dwóch lub trzech rodzajach szkoleń.

Tematyka szkoleń dla przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych – zależnie od potrzeb uczestników projektu – będzie obejmować takie zagadnienia jak:

- 1) rządowy proces legislacyjny – uzgodnienia, konsultacje publiczne i opiniowanie projektu dokumentu rządowego (10 cykli szkoleń dla grup 20-osobowych

z warsztatami, razem 200 osób);

- 2) proces ustawodawczy w Sejmie, lobbying w procesie stanowienia prawa (10 cykli dla grup 20-osobowych z warsztatami, razem 200 osób);
- 3) warsztaty legislacyjne w zakresie technik legislacyjnych – zasady techniki prawodawczej (10 cykli szkoleń dwudniowych dla grup 20-osobowych, razem 200 osób).

Szkolenia będą prowadzone przez pracowników Rządowego Centrum Legislacji, którzy mają codzienne doświadczenie w omawianych dziedzinach. Do przygotowania materiału dotyczącego prostego języka może być zaangażowany specjalista spoza RCL.

Pierwsze szkolenie w każdym cyklu będzie miało charakter pilotażowy, a zebrane doświadczenia zostaną wykorzystane do przygotowania materiałów do kolejnych szkoleń.

Podręczniki będą wydane w wersji drukowanej (nakład każdego z nich do 2000 egz., dokładna liczba zostanie określona na podstawie analizy zapotrzebowania wśród potencjalnych odbiorców), elektroniczna (e-book) oraz hipertekstowa na portalu RCL. Treść podręcznika będzie opracowana przez zespół redakcyjny RCL, czynności techniczne (skład, korekta, druk, wykonanie e-booka i wersji hipertekstowej) zostaną zlecone podmiotowi zewnętrznemu. Postać elektroniczna podręczników będzie uaktualniana na bieżąco przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu.

Grupa docelowa

Grupami docelowymi są legislatorzy z jednostek administracji centralnej: KPRM, ministerstw oraz innych instytucji, przygotowujących projekty aktów prawnych (KG Policji, Prokuratoria Generalna itp.) oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych i partnerów społecznych (w tym wolontariusze pracujący na ich rzecz), chcący podnieść swoje kompetencje eksperckie w zakresie legislacji i udziału w procesie stanowienia prawa.

Uczestnicy z jednostek administracji centralnej zostaną wybrani do udziału w projekcie na podstawie kryterium faktycznego lub planowanego zaangażowania

w proces stanowienia prawa.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych i partnerów społecznych zostaną wybrani w jawnym i transparentnym procesie rekrutacji spośród osób zgłoszonych przez uprawnione podmioty. Informacja o rekrutacji będzie przedmiotem szerokiej kampanii popularyzacyjnej, a także umieszczona na stronie internetowej RCL oraz przekazana organizacjom pozarządowym, szczególnie tym działającym w mniejszych ośrodkach.

Przy rekrutacji przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych oraz przy opracowywaniu materiałów szkoleniowych RCL będzie korzystało z doświadczeń i potrzeb współpracujących z RCL organizacji pozarządowych oraz uczelni wyższych.

Zakłada się, że co najmniej 90% osób z grupy docelowej projektu podniesie swoje kompetencje z zakresu umiejętności dotyczących opracowywania aktów prawnych.

Zasadnicze działania ukierunkowane na wsparcie podejmowanej interwencji publicznej, zrealizowane dotychczas przez wnioskodawcę lub inne instytucje

RCL opracowało jednolity szablon aktów prawnych i przeprowadziło szerokie szkolenia dla legislatorów w latach 2013–2015. Szkolenia obejmowały także podstawową wiedzę na temat wykorzystania szablonu do opracowania tekstu jednolitego aktu prawnego.

RCL brało udział w realizacji projektu LEGIS, którego beneficjentem była Krajowa Szkoła Administracji Publicznej. Celem szczegółowym tego projektu było przeprowadzenie szkoleń dla legislatorów w zakresie ujednolicania technik legislacyjnych i doskonalenia metodologii legislacyjnej i podniesienia kompetencji zarządczych osób wspierających proces legislacyjny. Obecny projekt stanowi kolejny krok związany z udoskonaleniem formy przygotowanych projektów, zarówno od strony językowej, jak i technicznej (prawidłowe wykorzystanie jednolitego szablonu).

RCL od 2009 r. prowadzi Aplikację legislacyjną – w jej ramach przeszkolono ok. 730 urzędników administracji państwowej, uczestniczących w procesie tworzenia prawa, zarówno na szczeblu centralnym, jak i lokalnym. Jej głównym celem jest podniesienie umiejętności i kwalifikacji zawodowych legislatorów oraz zapoznanie ich

z procesem tworzenia prawa. Szczególną uwagę zwraca się na praktyczne ujednoczenie metodologii oraz technik legislacyjnych stosowanych przez legislatorów dla osiągnięcia efektu w postaci rzeczywistej poprawy jakości procesu legislacyjnego.

RCL opracowuje i publikuje porady i sugestie dla legislatorów na swojej stronie internetowej.

W 2021 r. w dniach od 3 do 11 lipca RCL współorganizowało z Fundacją Inicjatyw Młodzieżowych I edycję Kolegium Legislacji pt. „Legislacja w czasie kryzysu”. Projekt został zrealizowany dla 30 studentów prawa z całej Polski, wybranych w procesie rekrutacji, którzy spełnili wymogi formalne podczas rekrutacji oraz wykazali się wysoką wiedzą z dziedziny stanowienia prawa. Podczas wykładów i warsztatów przedstawiono słuchaczom, jak powinien wyglądać właściwy i słuszny proces stanowienia prawa. Zgodnie z tematem Kolegium prowadzący wskazywali na problemy prawne i legislacyjne związane z wybuchem pandemii koronawirusa oraz sposoby na ich rozwiązywanie.

Prezes Rady Ministrów Pan Mateusz Morawiecki objął Kolegium Legislacji Patronatem Honorowym.

Wykładowcami byli m.in.:

Adam Niedzielski – Minister Zdrowia,

Janusz Cieszyński – sekretarz stanu w KPRM,

Gertruda Uścińska – Prezes ZUS,

prof. Karol Karski.

Obecny projekt stanowi kolejny krok związany z działalnością szkoleniową realizowaną przez RCL.

Uwarunkowania skutecznej realizacji założeń interwencji publicznej (interesariusze, stan prawny, itd.)

Proponowane szkolenia i materiały dla legislatorów dotyczą formy projektów: poprawności językowej, zrozumiałości języka, prawidłowego użycia narzędzi (jednolity szablon), poprawnej konstrukcji tekstu jednolitego. Konieczność opracowania, udostępnienia i rozpowszechnienia wiedzy w tym zakresie oraz kształtowania

umiejętności wynika z analizy błędów popełnianych przez legislatorów oraz ze zgłoszeń i próśb o pomoc kierowanych do RCL.

Wcześniejsze szkolenia w zakresie korzystania z jednolitego szablonu pozwoliły wdrożyć to narzędzie do szerokiej eksploatacji, ale obecnie trzeba objąć szkoleniami szerszy krąg legislatorów.

Założenia dotyczące podniesienia jakości aktów prawnych zostaną spełnione, jeśli wszystkie podmioty przygotowujące takie projekty skierują na szkolenia osoby, które pełnią istotną rolę w procesie legislacyjnym. Podniesienie kompetencji technicznych legislatorów pozwoli im na sprawniejszą pracę, zmniejszając ryzyko powstania błędów zarówno na etapie przygotowania aktów prawnych, jak i późniejszej pracy nad nimi. Z kolei podniesienie kompetencji językowych pozwoli podnieść czytelność i zrozumiałość tekstów aktów prawnych. Podniesienie kompetencji w zakresie opracowywania tekstów jednolitych pozwoli uniknąć ewentualnych błędów. Wszystkie te elementy będą skutkowały podniesieniem jakości aktów prawnych.

Planowane szkolenia i materiały dla przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych wspierają realizację pierwszego celu szczegółowego priorytetu inwestycyjnego 11i PO WER, tj. Wzmocnienie potencjału podmiotów zaangażowanych w proces stanowienia prawa na szczeblu krajowym. Aktualnie brakuje wsparcia przeznaczonego dla organizacji pozarządowych i partnerów społecznych w zakresie niezbędnym do prawidłowego udziału w procesie stanowienia prawa, które prowadzone by było przez wyspecjalizowany w tym zakresie organ administracji. RCL, dostrzegając powyższą lukę, wychodzi z inicjatywą przekazania unikatowej wiedzy eksperckiej dostosowanej do potrzeb organizacji pozarządowych i partnerów społecznych.

Zasadniczym założeniem interwencji jest podniesienie kompetencji uczestników procesu stanowienia prawa, a realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania wielu problemów związanych z jakością prawa w Polsce, w tym tych wskazanych m.in. w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dzięki udzielonemu wsparciu stanowione prawo będzie bardziej przejrzyste, racjonalne i ograniczone jedynie do niezbędnych regulacji.

Dalsze etapy planowane do wdrożenia poza projektem, o ile zostaną spełnione warunki umożliwiające ich skuteczne wykonanie

Szkolenia w proponowanym zakresie będą się odbywać regularnie i obejmować coraz szersze grono legislatorów oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych. Materiały będą na bieżąco aktualizowane w miarę zbierania doświadczeń. Podręczniki zostaną rozdyskrebowane we wszystkich urządach biorących udział w pracach nad rządowym procesem legislacyjnym oraz wśród zainteresowanych organizacji pozarządowych i partnerów społecznych.

Dzięki temu urzędnicy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych i partnerów społecznych nieuczestniczący w szkoleniach będą mieli swobodny dostęp do tych materiałów.

Wersje elektroniczne podręczników dla legislatorów oraz dla organizacji pozarządowych i partnerów społecznych będą na bieżąco aktualizowane przez okres co najmniej 2 lat po zakończeniu realizacji projektu.

ZAKŁADANE EFEKTY PROJEKTU WYRAŻONE WSKAŹNIKAMI (W PODZIALE NA PŁEĆ I OGÓŁEM)

WSKAŹNIKI REZULTATU

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa		
	W podziale na: ²⁵		Ogółem w projekcie
	Kobiety	Mężczyzn	
Odsetek jednostek administracji publicznej ²⁶ , których pracownicy zostali objęci wsparciem	n.d.	n.d.	90%

²⁵ Rozbicie wartości docelowych na płeć jest nieobowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.

²⁶ obsługujących organy wskazane w §22 Regulaminu pracy Rady Ministrów.

szkoleniowym w zakresie systemu tworzenia prawa			
Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych, którzy nabyli kompetencje w zakresie legislacji i procesu stanowienia prawa	nd.	nd.	180
WSKAŹNIKI PRODUKTU			
Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa		
	W podziale na: ²⁷		Ogółem w projekcie
	Kobiety	Mężczyzn	
Liczba pracowników administracji publicznej objętych wsparciem szkoleniowym w zakresie systemu tworzenia prawa	nd.	nd.	200
Liczba przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych objętych wsparciem w zakresie legislacji i udziału w procesie stanowienia prawa	nd.	nd.	200
Liczba opracowanych i wydanych podręczników dotyczących zasad korzystania z narzędzi informatycznych, poprawności	nd.	nd.	1

²⁷ Rozbicie wartości docelowych na płeć jest nieobowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.

językowej i prostego języka			
Liczba opracowanych i wydanych podręczników zawierających porady z zakresu skutecznego udziału w procesie stanowienia prawa i jego analizy	nd.	nd.	1
SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA WYBORU PROJEKTU			
KRYTERIA DOSTĘPU			
BRAK			
Uzasadnienie:			